

Ruky.

KTORÉ ROZPRÁVAJÚ

Ruky dokážu o človeku prezradiť veľa. Rozprávajú príbehy o jeho postoji k práci, sú symbolom štedrosti, do ich čiar a vrások sa zapisuje vek, osudové zvraty i bezvýznamné nehody. Bloggerka a cestovateľka Ivana Grešlíková prostredníctvom rúk nabáda ľudí, aby sa začali viac zaujímať o druhých.

Text: Zuzana Zimmermannová Foto: archív Ivany Grešlíkovej

Jej príbeh sa začína podobne ako osudy ďalších, ktorí našli odvahu na veľkú zmenu. S priateľom dali výpoveď v práci, predali a rozдали všetko, čo mali, zbalili si kufre a nasadli do lietadla, aby začali nový život v Ázii. Autorov úspešného, po anglicky písaného blogu Nomad is Beautiful Ivanu Grešlíkovú a jej talianskeho priateľa Gianniho Bian-

chiniho k radikálnemu kroku inšpirovala jedna útlá knižka od Rolfa Potts o dlhodobom cestovaní a tiež frustrácia z práce, pri ktorej im nezostával priestor ani energia na plnenie snov. V októbri 2013 vykročili do neznáma, rozhodnutí žiť sa zodpovedným cestovaním, písaním a fotografovaním. Ani po troch rokoch nič neľutujú. „Klamala by som, keby som povedala, že som dala výpoveď a odletela na opačný koniec sveta

so stopercentnou istotou. Posledné týždne pred cestou sa mi chveli ruky, nebola som schopná počítať mince, keď som platila v obchode. Skúšala som vymyslieť plán B, ale nešlo to. To, že som sa rozhodla správne, si hovorím každé ráno, keď sa zobudím, zapnem počítač a pracujem na tom, čo mám najradšej, keď zaspávam v stane pod storočným mangovníkom alebo počítam rybárske loďky pri západe slnka na prázdnej plá-

ži,“ hovorí 36-ročná travelbloggerka, ktorá za posledné tri roky precestovala takmer tridsať krajín a začala pracovať aj na druhom, osobnejšom blogu v slovenčine.

EGO NA DOVOLENKE. Výsledkom Ivaninej práce nie sú príspevky, ktoré vzniknú rýchlo ako instantná káva. Cestuje pomaly, s ohľadom na prírodu, snaží sa pritiahnúť pozornosť na témy ekoturistiky a keď môže, pomáha, kde sa dá. Aj to bol jeden z dôvodov, prečo sa pustila do projektu Pozri sa na moje hrdé ruky (#LookAtMyProudHands). Zbiera v ňom fotografie rúk spolu s krátkymi príbehmi ľudí z celého sveta. Ruky muža, ktorý na protest sám vymaloval domy v celej dedine, ruky ženy, ktorá s tromi deťmi ovdovela vo veku 29 rokov, ruky dievčatka, ktoré musí ráno pracovať ako sprievodkyňa a do noci predávať suveníry na trhu, aby mali doma čo jesť. Úryvky rozhovorov zachytávajú každodenné problémy, silné zážitky, vízie a sny. Inšpirácia vznikla, ako už raz predtým, opäť z frustrácie. „V jednom momente som mala pocit, že sa na mňa zo sociálnych sietí zovšadiaľ valia fotografie chodidiel. Nohy pred bazénom, pri mori, v topánkach, bosé. Prirodzene, každý sa na cestách zaujíma o rozdielne veci – niekto si fotografuje len jedlo, iný zase architektúru, prírodu, no a niekto len seba,“ hovorí Ivana, ktorá v tom čase začala intenzívnejšie vnímať, ako sa na cestách zameriavame len na svoje potreby a zabúdame na domácich a na ľudí okolo seba.

„Stredobodom pozornosti je často iba to, aby nám na dovolenke bolo dobre, aby sme sa cítili pohodlne, aby sme si priniesli domov pekné fotografie. Ale akosi opomínáme fakt, že za naším pocitom komfortu, čistoty alebo aj za chutným obedom je talent človeka, ktorý jedlo dobre uvaril, práca rúk človeka, ktorého ani nevidíme. Bolo mi smutno z toho, ako sa vieme sťažovať na služby v hoteli, na zlé jedlo alebo na to, keď nás oklamú s cenami na trhovisku. Vtedy si na miestnych spomenieme, lebo nám pokazili dovolenku. Málokedy si však uvedomíme, že práve vďaka domácim je náš výlet originálny, že

KAŽDÝ ČLOVEK JE INÝ, KAŽDÝ PRÍBEH Z VÁŠHO PROJEKTU LOOK AT MY PROUD HANDS JE VÝNIMOČNÝ V INOM ZMYSLE. KTORÝ ŽIVOTNÝ OSUD VÁS NAJVIAC ZASIAHOL, AŽ VÁM NEDAL SPAŤ?

Príbeh učiteľa, s ktorým sme sa videli minulé leto po dvanástich rokoch. Netušila som, čím si prešiel za ten čas, a keď som prepisovala doma asi dvojhodinový rozhovor „z hlavy“ a spomínala si na to, čo mi porozprával, cez slzy som nevidela. Prežil smrť svojho dieťaťa, rozvod, padol na dno, kde nechce skončiť nikto, prežil veľmi ťažký úraz a takmer ostal na vozíku, dostal sa zo závislosti od alkoholu a ani napriek tomu všetkému sa nevzdal.

KLAMALA BY SOM, KEBY SOM Povedala, že som dala výpoveď a odletela na opačný koniec sveta so stopercentnou istotou

sa chceme na to miesto vrátiť aj vďaka mentalite ľudí, ktorí tam žijú,“ vysvetľuje Ivana. Aj preto sa rozhodla zverejňovať príbehy týchto často len zdanlivo obyčajných ľudí a pripomenúť, že každý človek má v sebe niečo výnimočné.

UMENIE POČÚVAŤ. Príbehy z projektu o „hrdých rukách“ zbiera často spontánne – počas cesty vlakom, autobusom, v reštauráciách alebo pri pouličných stánkoch. Ivana nikdy vopred netuší, kam ju rozhovor zavedie, často však odhalí silný príbeh

KTORÝ PRÍBEH VÁS INŠPIROVAL K ZMENE V OSOBNOM ŽIVOTE?

Stretnutie s nevidiacou pani Kuo v parku v Taipei. Už z diaľky som ju počula spievať nádherným hlasom. To, že nevidela, som zistila, až keď som sa k nej priblížila. Zaujalo ma, ako sústredene si pri speve robila masáž rúk a chodidiel špeciálnou drevenou pomôckou. Nevedela po anglicky, pomohol nám jej manžel, ktorý ju práve prišiel vyzdvihnúť z parku. Kuo tam chodievala pravidelne na čerstvý vzduch. Len tak si sedí na karimatke, spieva si a robí si automasáž. Celý čas sa ostýchavo usmievala a na rozlúčku mi strčila do rúk tú pomôcku na masáže. Nechcela som to prijať, naopak, mala som pocit, že ja by som mala darovať niečo jej. Naliehavo mi ju však vložila do dlane s tým, že si kúpi novú. Nosím ju so sebou dodnes. Po tomto stretnutí som sa snažila menej vyhovárať na to, že sa niečo nedá. Aj Kuo mohla ostať celé dni doma, ľutovať sa a spoliehať sa na niekoho iného. Mala to však zorganizované s manželom tak, aby bola každý deň na čerstvom vzduchu a mohla tam robiť to, čo robila najradšej – spievať.

KTORÝ VÁS ROZOSMIAL?

Príbeh Victora zo Španielska. Nechal prácu v Barcelone v medzinárodnej potravinárskej spoločnosti a založil si online sex shop. Teraz má z toho úspešný biznis, cestuje po svete a občas zájde aj do Číny, kde skontroluje vo fabrike, kde vyrábajú jeho „hračky“, či všetko ide, ako má. Stretli sme sa na Taiwane, býval u toho istého hostiteľa couchsurfingu ako my. Vidieť ho lepiť náramky z mušlí s pinzetou a popritom rozprávať o svojom novom obchode, bolo fakt komické.

Ľudí, ktorí prežili horor vojny, chorobu alebo padli na dno, a pritom sa nikdy nevzdali. Zblížiť sa s cudzincami, najmä v Ázii, zväčša nie je náročné. „Našťastie, ľudia tam radi rozprávajú o sebe. Či už o tom, ako im je dobre, alebo čo strašné sa im prihodilo. Ja len počúvam. Nie sú za tým žiadne triky, o ľuďoch, ktorých stretnem, sa len úprimne zaujímam,“ hovorí Ivana. Úryvky prirodzenej konverzácie si zapisuje až na izbe v hoteli alebo tesne po tom, ako sa s človekom rozlúči. Predtým ešte nezabudne požiadať o fotografie rúk, ktoré sú veľavravné, no zároveň anonymné. Ako na to reagujú ľudia? „Väčšinou sa začnú smiať, kontrolovať si nechty, vtipkovať, že keby boli vedeli, čo ich čaká, tak si ich ráno ostrihajú. Ale 99 percent z nich sa nakoniec teší, keď im ukážem výslednú fotografiu ich rúk v mobile.“ Ten používa radšej ako profesionálny fotoaparát, ktorý by mohol ľudí vystrašiť či odradiť.

Zanietenej blogerke sa občas stáva, že sa pre jazykovú bariéru nemôže spýtať na detaily, ktoré ju zaujímajú, no nikdy neprekračuje zónu, ktorá by mohla byť pre niekoho nepríjemná. „Projekt má aj opačný efekt – učí ma otvoriť sa cudzím ľuďom. Často sa rozhovor zvrtnie a pýtajú sa oni mňa, čo mi len pripomenie, že nie vždy je jednoduché podeliť sa o osobný život s úplne cudzím človekom,“ hovorí cestovateľka. „Niekedy sa však ani nemusím nič pýtať, lebo daná osoba rozpráva o sebe veľmi bezprostredne, akoby čakala na príležitosť vyrozprávať sa. To sa stalo napríklad v prípade Ukrajinky, ktorú som stretla na zastávke v Prahe. Potrebovala poradiť, ako sa dostane na vlakovú stanicu. Mali sme spoločnú cestu a strávili sme spolu asi trištvrte hodiny. Keď zistila, že hovorím po ukrajinsky, prezradila o sebe všetko bez toho, aby som sa jej pýtala na detaily zo života. Tých pikantných informácií bolo až tak veľa, že som z bezpečnostných dôvodov pre istotu zmenila jej meno i pár detailov v príbehu.“

JEDINEČNÝ A PREDSA PODOBNÝ. I. Grešlíková za necelý rok pozbierala vyše 40 príbehov. Nadobudla dojem, že ľudia na celom svete sa boja,

KTORÝ VÁS ÚPRIMNE DOJAL?

Príbeh pani Hoy, čo vo vietnamčine znamená kvet. Našli ju ako novorodenca vo Vietname na loďke počas veľkej potopy, ujal sa jej jeden domáci, ktorý ju vychoval. Dnes má 60 rokov a stále nepozná svoje korene, podľa črt ju miestni typujú za Barmčanku. Stretli sme sa v malej reštaurácii v meste Hoi An, kde pracuje, jej príbeh nám vyrozprávala majiteľka reštaurácie. Hoa spočiatku s fotografovaním rúk nesúhlasila, len stála pri nás a počúvala. Keď sme boli na odchode, sama od seba povedala: „Tak poď, odfotíme si v kuchyni tie ruky.“ Mala som chuť spýtať sa jej viac, no v hrdle som mala takú hrču, že som zo seba nemohla dostať ani slovo. To, že napokon súhlasila so snímkou, si veľmi vážim, vrátili sme sa do tej reštaurácie niekoľkokrát.

KTORÝ VÁS PREKVAPIL ČI ŠOKOVAL?

Jednoznačne osud neskutočného 94-ročného vojnového veterána Huang Yunga-Fua pôvodom z Hongkongu. Bojoval proti komunizmu počas občianskej vojny v pevninskej časti Číny v 40. rokoch minulého storočia. Spolu s ďalšími tisíckami vojakov žil v narýchlo postavených barakoch, z ktorých sa ich neskôr mestské zastupiteľstvo snažilo vystáhnúť pre developerský projekt. Huang Yung-Fu bol jediný, ktorý tvrdohlavo ostal žiť v napoly rozpadnutých domoch. V roku 2008 na znak protestu vymaloval celú štvrt, respektíve to, čo z nej ostalo, šialene pestrými farbami s motívmi známych superhrdinov, zvierat, kvetov. Jeho umenie objavili náhodou študenti z neďalekej univerzity, zdieľali fotografiu jeho výtvorov na sociálnych sieťach, čo spustilo doslova ošiaľ medzi miestnymi. Dnes je táto štvrt známa ako Rainbow Village (Dúhová dedinka) a patrí medzi top turistické atrakcie na Taiwane. Huang Yung-Fu dodnes žije vo svojom baraku a raz do dňa vyjde von, aby sa pozdravil s návštevníkmi dedinky, ktorým predáva suveníry so svojimi maľbami.

hanbia, tešia a plačú z rovnakých vecí. „Spoločný vzorec by sa možno našiel aj v tom, že sa ľudia rovnako podceňujú, respektíve si neuviedomujú, že aj obyčajná zručnosť, ako napríklad urobiť dobrú kávu alebo skutočnosť, že vychovali deti v ťažkých podmienkach a sami, sú hodné úcty a rešpektu.“ Mladá Slovenka s niektorými ľuďmi zo svojho projektu dokonca zostala v kontakte. S Číňankou Wen Ping, ktorú stretla na festivale jogy v Thajsku, si občas skypeje, a to aj napriek tomu, že Wen nevie po anglicky takmer ani slovo. „Prekladá si vety v prekladači, zapísala sa aj na kurz angličtiny,

lebo chce viac cestovať. A to všetko popri veľmi ťažkej práci vo fabrike, písaní knihy a aktívnom cvičení jogy, ktorá jej pomohla dostať sa z vážnych zdravotných problémov,“ opisuje skúsenosť blogerka. Ivana plánuje prežiť zimu v Turecku, ale kam povedú jej ďalšie kroky, svetobežníčka zatiaľ ešte netuší. Určite sa však bude naďalej prihovárať ľuďom a prostredníctvom fotografií ich rúk šíriť ich príbehy. Ostatných nabáda, aby to skúsili tiež – aspoň pre seba, bez fotografií. Prihovoriť sa niekomu cudziemu, hlavne v stredoeurópskej spoločnosti, je čoraz zriedkavejší jav, môže to však viesť k zmene na mno-

hých frontoch. „Rada by som inšpirovala ostatných, aby sa viac zaujímali o ľudí okolo, a nemyslím tým len počas cesty do zahraničia. Je jednoduché súdiť a urobiť si obraz o človeku po prvom stretnutí alebo aj bez toho, aby sme s ním prehovorili čo i len jediné slovo. A to ukazujem prstom aj na seba. Tiež mám občas tendenciu zaradiť človeka do nejakej škatuľky len na základe jeho online prejavu, výzoru alebo po prvom stretnutí. Postoje a dojmy sa však menia, len čo nám niekto začne rozprávať o sebe a o tom, aký bol jeho príbeh až do bodu, keď sme sa stretli,“ dodáva cestovateľka.